

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

4. עם כל הגוף והנשמה – הרב צבי יהודה

מעשה אבות

שכבה צעירה

רציונאל:

בדברנו על נושא אהבת העם והמדינה בחרנו לעסוק בדמותו של הרב צבי יהודה קוק.
הרב צבי יהודה המשיך את דרכו של אביו, הרב אברהם יצחק הכהן קוק, שדגל בשני ה"אלפים" – אהבה ואמונה.

את שניהם יישם הרב צבי יהודה גם כלפי עם-ישראל וגם כלפי ארץ-ישראל.
הוא אהב כל יהודי באשר הוא יהודי, שמח עימו בשמחתו וכאב עימו בכאבו. הרב האמין בכל יהודי שהוא טוב וגם אם לעיתים סטה מן הדרך הוא עוד ישוב ויתקרב.

הרב אהב את ארץ-ישראל בכל מאודו והיה ממנהיגי תנועת ההתיישבות "גוש אמונים" שהקימה ישובים לאחר מלחמת ששת הימים. הוא האמין שארץ-ישראל שייכת לעם-ישראל ואף פעל להנחיל אמונה זו לרבים.

לעיתים היו התנגשויות בין אהבתו לעם ולממשלה ובין אהבתו לארץ-ישראל והדאגה להתיישב בכולה.
דוגמא לכך היא בעליה לשוב "אלון-מורה":

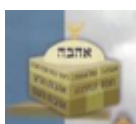
הרב לא רצה ללכת נגד הממשלה, אך היה תקיף בעמדתו ביחס לארץ-ישראל. הוא ניסה במידת האפשר למנוע חיכוכים עם כוחות הביטחון, אך באותה שעה גם בירך את העולים להתיישב בברכת הצלחה למרות שזה נגד הממשלה. בסוף השתתף הרב בעליה לקרקע, וכשבאו לפנותו – לא הסכים להתפנות ברצון והיה צורך למושכו מהמקום, מרוב אהבתו לארץ-ישראל.

מטרות:

- התלמידים ילמדו על אהבת העם והמדינה של הרב צבי יהודה.
- התלמידים יזדהו עם דמותו של הרב צבי יהודה דרך הסיפורים עליו.
- התלמידים יכירו בכך שמידת האהבה מתקיימת גם בתחושת הלב וגם בעשייה, ולכן היא מתבטאת ע"י אברים רבים.

מבנה השיעור:

- פתיחה: איברים מדברים אהבה (מליאה)
- שלב א': אוהב מדינתו ועמו ישראל (קבוצות)
- שלב ב': "פֶּלַעַם מְצֻמֵּת תִּאֲמָרָה ה' מִי כְמוֹךָ" (תהילים, ל"ה, י') (מליאה)
- סיכום: עם כל הגוף והנשמה – הרב צבי יהודה (עבודה יחידנית)

שנה ג' אהבה,
אהבת העם והמדינה בשילוב כבוד ועבודה בצוות
טיוטה טבת תשע"ב

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

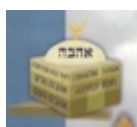
ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם פעם אחת את הסיפורים על הרב צבי יהודה (נספח 1).
- יש לגזור כל סיפור בפני עצמו. מומלץ לצלם לכל קבוצה את הסיפורים שלה על דף בצבע שונה כדי להקל על שיוך הסיפור לקבוצה.
- יש לצלם תמונה של הרב צבי יהודה על רקע ארץ-ישראל (נספח 2) כמספר התלמידים.
- יש לצלם את דף הגזירה (נספח 3) כמספר התלמידים.
- יש להכין תמונות או ציורים של האיברים הבאים (כל איבר על חצי A4 או A4 שלם): ידיים, רגליים, ראש (דגש על עיניים ופה), לב.

מהלך השיעור:

פתיחה: איברים מדברים אהבה (מליאה)

- נשאל את התלמידים: "באיזה איברים בגופנו ניתן לבטא אהבה?" (ידיים, רגליים, ראש, לב).
- נתלה את תמונות האיברים על הלוח.
- נשאל את התלמידים: כיצד ניתן לבטא את האהבה בכל אחד מהאיברים הללו?
 - ידיים (לחבק, ללטף, לתת יד)
 - רגליים (ללכת לקראת אדם, לחכות לבואו)
 - ראש (עיניים – להסתכל עליו / פה – לבטא את האהבה במילים)
 - לב (להרגיש שאוהבים)
- נאמר לתלמידים: אנחנו לומדים כעת בשיעורי "חינוך מתוך אמונה" את נושא אהבת העם והמדינה. כיצד ניתן ליישם את הערך של אהבת העם והמדינה בעזרת כל אחד מהאיברים שהזכרנו?
 - ידיים (אהבת העם – לחבק יהודים / אהבת המדינה – לבנות את הארץ ולנטוע בה)
 - רגליים (אהבת העם – לבקר יהודים שונים מאיתנו, לבקר יהודים חולים / אהבת המדינה – לטייל בארץ)
 - ראש (אהבת העם – להביט בעין טובה על יהודים ולהגיד להם דברים טובים / אהבת המדינה – לדבר דיבורים טובים על הארץ, לשבח את פירותיה)
 - לב (להרגיש את האהבה לעם ולמדינה)
- נאמר לתלמידים: כעת נתחלק לארבע קבוצות לפי האיברים שהזכרנו. כל קבוצה תקבל כמה סיפורים על אדם צדיק שקראו לו הרב צבי יהודה קוק. הרב צבי יהודה נפטר בפורים של שנת תשמ"ב, 1982, לפני כ- 30 שנה. הרבה מהרבנים שאנו מכירים היום היו תלמידיו - למשל הרב שלמה אבינר, הרב חיים דרוקמן, הרב יעקב אריאל, הרב דב ליאור ועוד רבים אחרים.

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נסביר לתלמידים: הסיפורים מחולקים לקבוצות. כל איבר מהאיברים שמנינו קודם יהיה קבוצה, והסיפורים שאותה קבוצה תקבל יהיו קשורים ליישום הערך של אהבת העם והמדינה של הרב צבי יהודה על-ידי אותו איבר. חלק מהסיפורים הם על אהבתו לעם וחלק – על אהבתו למדינה.

שלב א': אוהב מדינתו ועמו ישראל (קבוצות)

- נתחלק לארבע קבוצות - ידיים, רגליים, ראש (פה), לב.
- נחלק לכל קבוצה מספר סיפורים על הרב צבי יהודה (נספח 1).
- נבקש מכל קבוצה לקרוא את הסיפורים ולחשוב על דרך בה יוכלו להעביר את הסיפור לכלל הכיתה. זה יכול להיות בהצגה / פנטומימה, ציור / קומיקס, שיר, כתבה בעיתון, סיפור פרונטאלי או כל דרך אחרת בה יבחרו.
- נקצה מספר דקות לעבודה.

שלב ב': "כל עצמותי תאמנה ה' מי כמוך" (תהילים, ל"ה, י') (מליאה)

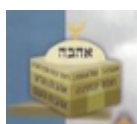
- נבקש מכל קבוצה לשתף באחד מהסיפורים אותם קיבלה.
- נדגיש אחרי כל קבוצה איך הרב צבי יהודה יישם באמת עם כל גופו את אהבת העם והמדינה. הסיפורים כאן הם דוגמאות ספורות מתוך סיפורים רבים המראים זאת.

סיכום: עם כל הגוף והנשמה - הרב צבי יהודה (עבודה יחידנית)

- נחלק לכל תלמיד תמונה של הרב צבי יהודה על רקע ארץ-ישראל (נספח 2). בתמונה ישנם ארבעה ריבועים ריקים - ליד כל חלק בגוף עליו סופר סיפור.
- נחלק לכל תלמיד דף גזירה (נספח 3) ובו ארבעה סיפורים מתוך מה שקיבלו הקבוצות.
- נבקש מכל תלמיד לגזור את הסיפורים מנספח 3 ולהדביקם ליד החלק בגוף השייך אליו בנספח 2.

למורה: בדרך זו התלמיד חוזר על הסיפורים ומפנים אותם ובנוסף הסיפורים נשארים אצלו. היתרון בפעילות זו הוא שגם תלמידים המתקשים בקריאה לא יאלצו להתמודד עם הרבה מלל כי הסיפורים כבר יהיו מוכרים להם.

- נתייק את הדף בקלסר / מחברת "חינוך מתוך אמונה".

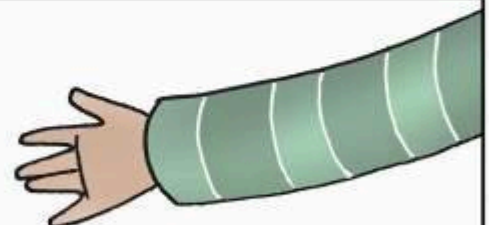
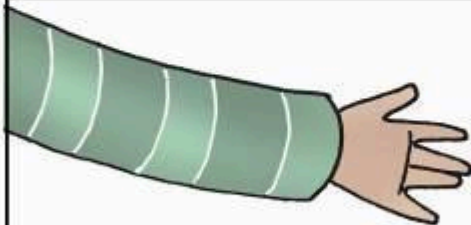

נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

יָדַיִם - מִצְוַת צְדָקָה

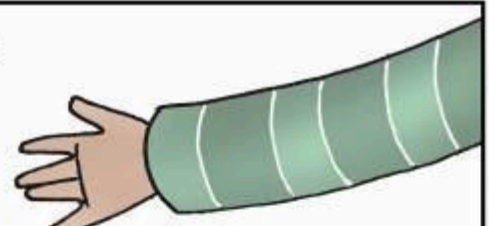
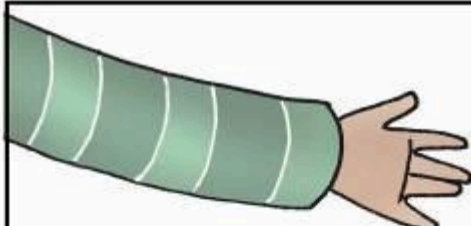

מתן בסתר

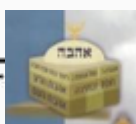

תלמיד אחד היה יתום ואמו הייתה אלמנה. בקשה ממנו אמו שיעזוב את הישיבה ויחזור הביתה כדי לפרנס את הבית. הדבר נודע לרב צבי יהודה. הוא נהג לקחת בידי כסף לצדקה ולשלח לאותה אמה את הכסף במכתב. התלמיד לא ידע על כך ואלו אמו חשבה שזה תמורת איזו עבודה שבנה עובד בישיבה. אותה אמה הסכימה שבנה ישאר בישיבה. לבסוף הוא יצא תלמיד חכם.

העליה לאלון מורה

כשהקימו את הגרעין כדי להקים את הישוב אלון מורה, לא היה אשור מהממשלה לעלות לקרקע. הלכו תלמידי הרב צבי יהודה לבקש ממנו אשור לעלות לקרקע גם ללא אשור ממשלתי לכה. הרב סרב כי חשש מעמות עם יהודים, קל וחומר עם חילים. לאחר כמה פעמים שבהם פנו לרב צבי יהודה ולא קבלו תמיכה, החליטו אנשי הגרעין לעלות לקרקע בלי אשורו של הרב אך באו אליו לקבל את ברכתו. הרב צבי יהודה, שראה את הרצינות של התלמידים ואת מסירותם - ברח אותם. לאחר מכן פנה אל שר הבטחון ונסה בכל זאת להשיג אשור לעליה. שר הבטחון סרב ואז אמר לו הרב צבי יהודה: "אם לא תתן אשור - מחר אני עולה אתם". וכך אכן היה. בסופו של דבר בא הצבא לפנות את העולים לקרקע. הרב צבי יהודה אחז בידי בגדר בחזקה וסרב להתפנות כיון ש"פה זה ארץ-ישראל".

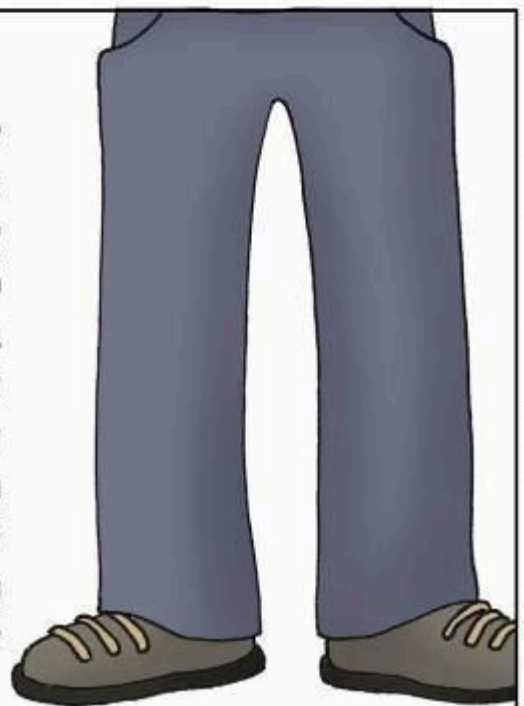
נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

רגלים - הליכה לדבר מצוה

בקור חולים

לרב צבי יהודה הייתה התענינות חברתית בכל תלמיד, וענין בכל פאב של כל אחד ואחד. הוא פקח על סדרי האכל בשיבה, התענין במצב הבריאות של כל תלמיד וכאשר אחד היה זקוק למזון מיוחד - הרב בעצמו היה נגש למטבח ונותן הוראות מה לבשל. הרב צבי יהודה היה מכתת את רגליו ומבקר את התלמידים החולים. פעם נכנס לבקר תלמיד חולה והביא עמו צנצנת דבש. באותה הזדמנות ספר שהתרגל לאכל דבש כיון שאין בו פעיות של פשרות ועם זאת הוא טוב ומזין ולכן בחר להביאו לתלמיד החולה כדי שיתחזק ויבריא.

יום העצמאות

יום העצמאות אצל הרב צבי יהודה היה משהו מיוחד. הוא היה מאריך בתפלה בדבקות גדולה ובהתרוממות הנפש. בשנים הראשונות היה הולך לשמח עם העם ברחובות.

במשך שנים היה בליל יום העצמאות מנהיג רקוד של תלמידי הישיבה לבית הנשיא, והסביר שבית הנשיא מיצג את מלכות ישראל. כשכבשו את הנהגתו את הר הבית מקום המקדש והפך הנהיג שהרקוד יהיה לכתל המערבי שריד בית

נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

לב - רגישות לזולת

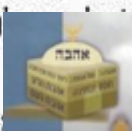
שמחת בנינה של מדינת ישראל

הרב צבי יהודה היה שמח מאוד לראות את מדינת ישראל נבנית ומתפתחת. כל ישוב חדש שראה שמח אותו וכל בניה חדשה שראה שמחה אותו. הוא היה נוהג ללכת לבית הכנסת באותו מקום ולברך בשמחה בשם ובמלכות: "פרוך מציב גבול אלמנה" - ברכה שמברכים כשרואים מקומות חדשים בארץ-ישראל.

אהבת ישראל

הרבה אנשים ראו ברב צבי יהודה כתבת שאליה יכולים לפנות בעת צרה. תמיד היתה לו עצה טובה, תמיד הקשיב והזדהה עם צרותיו ועת ועת קשיו.

פעם בא אל הרב צבי יהודה יהודי שקיר. היהודי ספר לרב שבנו צריך לעבור נתוח מסכן. שמע

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

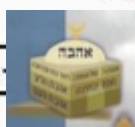
נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

ראש (פה) - דבורים טובים

פעם הגיעה אל הרב צבי יהודה קבוצה של יהודים
מצרפת. הם היו רחוקים משמירת תורה ומצוות אך
כשהגיעו לבקור בארץ היה להם חשוב להפגש עם
אדם גדול וצדיק.

הרב חשב איך יהיה נכון לדבר אתם כדי לקרב אותם
קצת אל יהדותם. הרב התחיל לדבר אתם מתוך
העולם שלהם - על דמויות שהם מכירים. לאט לאט
דבר אתם על התנ"ך ועל הנביאים עד שהגיע לדבר על
תורה ומצוות. הכל נעשה בנעימות, מתוך הערכה
הדדית, במאור פנים ובאהבה גלויה.

חזרנו הביתה

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

במכתב. התלמיד לא ידע על כך, ואילו אימו חשבה שזה תמורת איזו עבודה שבנה מבצע בישיבה. אותה אמא הסכימה שבנה יישאר בישיבה, ולבסוף הוא יצא תלמיד חכם.

הכסף הפרטי של הרב:

תלמיד אחד ניגש לרב צבי יהודה כדי להיפרד לשלום לפני נסיעתו הביתה. שאל אותו הרב צבי יהודה אם יש סיבה מיוחדת לנסיעה זו. ענה התלמיד כי נגמרו לו הבגדים הנקיים והוא נוסע להביא לאימו את הבגדים על מנת שתכבס לו. שמע הרב את דברי תלמידו, הושיט את ידו לכיסו והוציא משם סכום כסף. נתן הרב את הכסף בידו של תלמידו והסביר לו היכן למצוא מכבסה.

העלייה לאלון מורה

כשהקימו את הגרעין כדי להקים את הישוב אלון מורה לא היה אישור מהממשלה לעלות לקרקע. הלכו תלמידי הרב צבי יהודה לבקש ממנו לתמוך בעליה לקרקע גם ללא אישור ממשלתי לכך. הרב סירב כי חשש מעימות עם יהודים, קל וחומר עם חיילים. לאחר מספר פעמים בהם פנו לרב צבי יהודה ולא קיבלו תמיכה החליטו אנשי הגרעין לעלות לקרקע בלי אישורו של הרב, אך באו אליו לקבל את ברכתו. הרב צבי יהודה, שראה את הרצינות של התלמידים ואת מסירותם - בירך אותם. לאחר מכן פנה אל שר הביטחון וניסה בכל זאת להשיג אישור לעליה. שר הביטחון סירב, ואז אמר לו הרב צבי יהודה: "אם לא תיתן אישור - מחר אני עולה איתם". וכך אכן היה. בסופו של דבר בא הצבא לפנות את העולים לקרקע. הרב צבי יהודה אחז בידיו בגדר בחזקה וסירב להתפנות, כיוון ש"פה זה ארץ-ישראל".

נספח 2: תמונת הרב צבי יהודה

၂။ နေရာအားလုံးတွင် အသံအတိုင်း ဖတ်ကြားရန်
 အသံအတိုင်း ဖတ်ကြားရန်

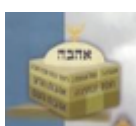
יְשׁוּעָה - אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:
לֹא יִשְׁאַלְנוּ וְיִתְּנוּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מִתּוֹכָם לֵאמֹר וְלֹא יִשְׁאַלְנוּ מִלִּפְנֵי
מַלְאָכָא דְּבְרֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי מַלְאָכָא
דְּבְרֵי יְהוָה...
...מִלִּפְנֵי מַלְאָכָא דְּבְרֵי יְהוָה

מאמר - בקורת חוללים:
ההנהגה היתה דואגת בפאפן ואישי לכך
למקורו. פעם נזכרם לקבוע תלמיד
יאל לו אי שם שד"ר איבארט ויחזיקו.

[illegible]

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

שנה ג' אהבה
אהבת העם והמדינה בשילוב כבוד ועבודה בצוות
טיוטה טבת תשע"ב

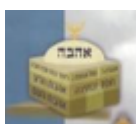

ב"ה

1

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 4 – מעשה אבות – עם כל הגוף והנשמה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

שנה ג' אהבה
אהבת העם והמדינה בשילוב כבוד ועבודה בצוות
טיוטה טבת תשע"ב

